

Quản lý thuế và những BẤT CẬP

● TRUNG TRƯỜNG

TỔNG CỤC
HẢI QUAN ĐÃ
YÊU CẦU CỤC
HẢI QUAN
CÁC TỈNH,
THÀNH PHỐ
TĂNG CƯỜNG
QUẢN LÝ
CÔNG TÁC
HOÀN THUẾ
VAT ĐỂ
TRÁNH TÌNH
TRẠNG CHIẾM
ĐOẠT TIỀN
THUẾ CỦA
NHÀ NƯỚC.

Tình hình xấu đến độ mới đây, Bộ Tài chính đã có dự thảo sửa đổi, bổ sung Nghị định 51 và dự thảo Thông tư 153 về việc cho phép doanh nghiệp (DN) tự in hóa đơn theo hướng DN dưới 15 tỉ đồng vốn điều lệ phải đến cơ quan thuế mua hóa đơn trong năm đầu tiên đi vào hoạt động, sau đó sẽ được xem xét có được tự in hóa đơn hay không. Lý do của việc sửa đổi này, theo Tổng cục Thuế, là do tình trạng gian lận thuế, trốn thuế, sử dụng hóa đơn sai luật ngày càng diễn biến phức tạp từ khi DN tự chủ in hóa đơn. Nghị định 51 sửa đổi nếu được Chính phủ thông qua thì sẽ có hiệu lực từ ngày 01/01/2014.

Nhiều chiêu trò... để gian lận thuế

Có rất nhiều phương thức để gian lận chiếm đoạt thuế VAT, từ ghi khống các khoản thuế và chi phí hàng hóa, dịch vụ hợp lý nhằm trừ thuế đầu ra hoặc tăng chi phí để trốn thuế, xin hoàn thuế. Tức hóa đơn đơn thật nhưng hàng hóa không thật.

Khó kiểm soát nhất là ở mảng hàng có nguồn gốc từ sản phẩm nông ngư nghiệp, vì do thu mua nhỏ lẻ nên doanh nghiệp sử dụng thủ đoạn khai khống hàng nông thủy sản không có

hóa đơn chứng từ để trốn thuế VAT. Ngay tại thời điểm hiện nay, khi nhà nước đang thực hiện chủ trương bình ổn thị trường thì các doanh nghiệp cũng rất có thể sử dụng biện pháp giảm thuế đầu ra bằng cách bán hàng không xuất hóa đơn rồi khai báo là hàng tồn kho để trốn thuế hoặc hoãn thuế, kể cả việc giảm giá, khuyến mãi,... Lợi khủng nhất có thể là thủ đoạn dùng hàng tạm nhập tái xuất để xin hoàn thuế VAT, bởi mức thuế đạt đến 20 - 30% do quy định hàng tạm nhập tái xuất được hoàn thuế nhập khẩu và thuế VAT. Trường hợp móc nối với hải quan của các doanh nghiệp có quota để làm thủ tục xuất khẩu khi trên thực tế lô hàng đã xuất qua biên giới lại được quay lại nhờ lực lượng vác thuế. Thực tế có những lô hàng quay đi quay lại nhiều lần.

Tổng cục Hải quan cho biết các tuyến biên giới có cửa khẩu trọng yếu như Nghệ An, Hà Tĩnh, Quảng Bình, Quảng Trị, An Giang, Kiên Giang... xuất hiện nhiều đối tượng có dấu hiệu xuất khống hàng hóa hay quay vòng hàng, ngoại hối để hoàn thuế VAT. Tình hình căng thẳng đến độ Cục Thuế An Giang đã có văn bản báo cáo Bộ Tài chính và Tổng cục Thuế về tình trạng lợi dụng chính sách hoàn thuế VAT.

Một dẫn chứng. Công ty CP Thực phẩm công nghệ Sài Gòn ở số 103 - 105 Nguyễn Thị Minh Khai - TP. Hồ Chí Minh chỉ 1 vận đơn khai xuất 3.000 thùng thuốc lá có trị giá gần 24 tỷ đồng đã phù phép thành 20 tấn gạo chỉ có giá 100 triệu đồng, tức thấp hơn 240 lần để nhằm kiếm lời từ VAT. Chỉ riêng vụ này, nếu không bị phát hiện nhà nước sẽ mất trắng 2,3 tỷ đồng. Khi Bộ Tài chính và lực lượng công an vào cuộc, con số đơn vị này đã xuất khổng lồ tiền lên tới 1.100 tỷ để chiếm đoạt 110 tỷ VAT. Ngày 6/10 vụ án đã được khởi tố.

Và những hệ lụy

Hệ lụy của hành động chiếm đoạt thuế ngoài việc tổn thất ngân sách nhà nước còn khiến nhiều doanh nghiệp ngừng trệ kinh doanh sản xuất. Ảnh hưởng rõ nét nhất là các doanh nghiệp thuộc lĩnh vực thủy hải sản. Cà phê là một ví dụ cụ thể. Trước thực trạng thất thoát thuế, ngành Thuế đã áp dụng doanh nghiệp cà phê hoàn được thuế giá trị gia tăng, cơ quan thuế phải tiến hành kiểm tra đầy đủ hoá đơn đến người bán hàng đầu tiên tức là kiểm trước, hoàn sau, chứ không như trước đây là hoàn trước, kiểm sau.

Hậu quả là do quá trình xử lý hồ sơ của cơ quan thuế thường quá lâu khiến doanh nghiệp bị nợ đọng tiền hoàn thuế và thiếu vốn hoạt động. Tổng giám đốc Công ty Cà phê Thắng Lợi than thở: “Bây giờ cứ kiểm trước, hoàn sau nhưng chỉ thấy kiểm mà không thấy hoàn để đến mấy năm gây lỗ, chưa kể lãi suất

ngân hàng. Vì vậy, doanh nghiệp nào xuất khẩu nhiều thì càng nợ nhiều. Thậm chí, nếu có một khâu nào đó trong mắt xích bán hàng gian lận, trốn thuế thì doanh nghiệp xuất khẩu cũng không được hoàn thuế.”

Thực tế căng thẳng đến độ Tổng cục Thuế đang đề xuất Bộ Tài chính bỏ quy định về hoàn thuế đối với hàng hóa xuất khẩu tiểu ngạch qua biên giới. Theo đó, bỏ quy định về hoàn thuế đối với hàng hóa xuất khẩu tiểu ngạch qua biên giới thanh toán bằng việc nộp tiền mặt vào tài khoản vãng lai của tổ chức, cá nhân nước ngoài mở tại ngân hàng thương mại Việt Nam. Mục đích đề xuất này nhằm hạn chế thực trạng gian lận hoàn thuế VAT trong hoạt động xuất khẩu tiểu ngạch. Thời gian qua, lợi dụng chính sách của Nhà nước ưu tiên hàng xuất khẩu, cho áp dụng thuế suất thuế giá trị gia tăng 0%, cơ chế miễn kiểm tra hải quan hoặc chỉ kiểm tra tỷ lệ 5% đối với hàng hóa xuất khẩu biên mậu, một số doanh nghiệp có chung đường biên giới Việt Nam - Campuchia đã quay vòng hàng hóa xuất khẩu, khai khống số lượng và giá trị hàng hóa để lập hồ sơ xin hoàn thuế nhằm chiếm đoạt tiền thuế của Nhà nước như trên đã nói.

Đi liền với đề xuất của ngành Thuế, Hiệp hội Cà phê - Ca cao Việt Nam và Hiệp hội Mía đường Việt Nam đã gửi công văn lên Tổng cục Thuế đề nghị đưa thuế giá trị gia tăng từ 5% về 0%. Nguyên nhân theo các hiệp hội này là thời gian qua tình trạng gian lận và doanh nghiệp

TS. TRẦN ĐÌNH THIÊN,
Viện trưởng Viện Quản lý kinh tế Trung ương

“Quản lý thuế cần phải thực hiện số hóa, chứ không thể thủ công. Trốn thuế thì ở đâu cũng có, nhưng hệ thống giám sát phải đủ chặt chẽ để DN không thể quá lợi dụng kẽ hở”.

xuất khẩu gặp khó với việc hoàn thuế giá trị gia tăng xảy ra thường xuyên đến nỗi gây rủi ro cho hoạt động kinh doanh. Theo Hiệp hội Cà phê - Ca cao, Việt Nam xuất khẩu hầu hết sản lượng cà phê, do vậy việc áp thuế VAT là không cần thiết. Còn Hiệp hội Mía đường cũng muốn được đưa thuế này về 0% với lý do, giảm thuế sẽ giúp chống đường nhập lậu.

Ông Lương Văn Tự, Chủ tịch Hiệp hội Cà phê - Ca cao Việt Nam cho biết, ngành Cà phê Việt Nam giảm hơn 20% về sản lượng và kim ngạch xuất khẩu. Chưa kể, giá cà phê xuất khẩu xuống thấp nhất trong vòng 2-3 năm vụ trước. Giữa lúc nền kinh tế suy thoái, kinh doanh thua lỗ, cộng gộp với những bất cập trong chính sách hoàn thuế giá trị gia tăng, các doanh nghiệp xuất khẩu cà phê đang thật sự khó khăn ■